

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

«МЕДСЕСТРИНСТВО В ПСИХІАТРІЇ ТА НАРКОЛОГІЇ»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітній ступінь	Бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна Навчальний план 2019 р.
Група	IV МС 21
Мова викладання	Українська
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра фізичного та психічного здоров'я
Викладач курсу 	Кандидат медичних наук, спеціаліст вищої категорії Олексюк-Нехамес Алла Григорівна
Контактна інформація викладача	Е. mail: olekalla@gmail.com olekalla9@gmail.com
Консультації	Відповідно до розкладу консультацій. Можливі он-лайн консультації через ZOOM, Meet або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу	https://vl.lma.edu.ua/course/view.php?id=54
Опис навчальної дисципліни	Кількість кредитів – 3 Загальна кількість годин – 90 Модулів – 1 Рік підготовки – 4-й Семестр – 7-й Лекції – 12 год Практичні заняття – 28 год Самостійна робота – 50 год
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Медсестринство в психіатрії та наркології» є нормативною дисципліною зі спеціальності 223 Медсестринство. Цей курс підготовки медичних сестер передбачає оволодіння основами клінічного мислення, засвоєння вмінь оцінювати стан пацієнта, досконале оволодіння технікою медсестринських маніпуляцій, складання плану медсестринського догляду за пацієнтом, оцінювання його результатів, орієнтування в патології нервової

	<p>системи, уміння вибирати правильну тактику при наданні невідкладної долікарської допомоги в психіатрії та наркології, проводити профілактичні заходи, пропагувати здоровий спосіб життя. Предметом вивчення навчальної дисципліни є психічні хвороби. Медичні сестри психіатричних закладів мають звичайний потенціал для суттєвого підвищення якості догляду та спостереження за пацієнтами, професійного і компетентного виконання багатьох медичних завдань під час надання спеціалізованої допомоги пацієнтам з психічними розладами. Медична сестра серед інших працівників медичного закладу найбільше часу проводить з пацієнтом, досконало знає його переживання, що пов'язані як з хворобою, так і з соціальними та іншими проблемами.</p>
<p>Мета та цілі курсу</p>	<p>Мета медсестринського процесу полягає в тому, щоб підтримувати здоров'я, запобігати захворюванню, сприяти поліпшенню стану, одужанню та відновленню здоров'я пацієнта.</p> <p>Метою викладання навчальної дисципліни «Медсестринство в психіатрії та наркології» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – формування у студентів професійних знань, умінь та навичок щодо психічного здоров'я та патології психічної сфери; – надання фахової психологічної допомоги, методів само- та взаємодопомоги; – сприяння глибокому розумінню наукового підходу основних вимог щодо процесу проведення обстеження, діагностики та терапії психічних розладів, догляду за пацієнтами даного профілю; – підвищення професійних та наукових знань для формування психологічних механізмів здорової поведінки та стресостійкості; – вміння визначати у комплексі етіологічні фактори, патогенетичні механізми перебігу та клінічні прояви психічних і психосоматичних розладів; – вміння використовувати базові основи методів профілактики психічних і психосоматичних розладів; – визначати тактику ведення хворих з психічними розладами. <p>Основними завданнями вивчення дисципліни є: засвоєння теоретичних знань, умінь та навичок у вирішенні професійних завдань та оцінка психологічного стану здоров'я пацієнта, оволодіння основами клінічного мислення, засвоєння вміння оцінювати стан пацієнта, встановлення медсестринського діагнозу, планування та реалізація медсестринських втручань, оцінювання його результатів. Орієнтування в патології психічної сфери, уміння вибрати правильну тактику при наданні невідкладної долікарської допомоги в психіатрії та наркології, проводити профілактичні заходи, пропагувати здоровий спосіб життя. Оволодіння принципами медичної деонтології, навички запобігання виникненню ятрогеній і корегування наслідків ятрогенних впливів.</p> <p>Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – основні проблеми у сфері охорони психічного здоров'я в Україні та можливі шляхи розв'язання наявних проблем; – систему організації психіатричної та наркологічної допомоги; – роль і місце психіатрії та наркології серед інших наук медичної галузі; – роль психіки в діяльності організму; – основні симптоми порушень психічної діяльності; – основні синдроми порушень психічної діяльності; – основні уявлення про здорову особистість; – вікові аспекти психічного здоров'я; – нозології згідно Міжнародної статистичної класифікації хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я (відомої як МКХ-10 або ICD-10) їх поширеність, фактори ризику та соціальні детермінанти психічного

здоров'я. Ознайомлення з головними змінами в МКХ-11 (вступає в дію з січня 2022 року);

- причини, механізм розвитку психічних розладів;
- основні та додаткові методи обстеження, що стосуються пацієнтів з психічними розладами;
- основи надання долікарської медичної допомоги при гострих і хронічних психічних розладах, первинної і вторинної профілактики рецидивів;
- основні критерії діагностики, сучасні принципи та методи лікування психічних розладів відповідно до Уніфікованих клінічних протоколів первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги;
- основні аспекти спостереження та догляду за пацієнтами з психічною патологією на ранніх стадіях їх розвитку;
- принципи лікування пацієнтів психіатричного та наркологічного профілю;
- основні психотерапевтичні напрями, які мають емпірично доведену ефективність при патології психічної сфери;
- основні законодавчі акти та нормативні документи, чинні накази та інструктивні листи МОЗ України, обласного Департаменту охорони здоров'я, що стосуються пацієнтів з психічними розладами та контроль їх виконання сестрами медичними;
- міждисциплінарні компетентності: організаційна поведінка, управління проектами, публічне мовлення, командотворення та адвокація фаху;
- принципи медичної етики та деонтології.

вміти:

- діагностувати найбільш характерні симптоми та синдроми порушень психічної діяльності;
- виділяти принципи систематики симптомів і синдромів порушень психічної діяльності;
- встановлювати взаємозв'язки симптомів і синдромів порушень психічної діяльності;
- орієнтуватися в закономірностях перебігу психічних процесів і психічних явищ;
- володіти навиками постановки попереднього діагнозу при патології психічної сфери;
- вміти аналізувати патологічні психологічні реакції;
- здійснювати планування можливих інтервенцій при патології психічної сфери;
- виявляти основні клінічні прояви ускладнень, що виникають внаслідок захворювань і тактику надання допомоги;
- аналізувати психологічні аспекти психотерапевтичних технік, які застосовують при патології психічної сфери;
- застосовувати індивідуальний підхід до кожного пацієнта, враховуючи його потреби;
- здійснювати медсестринський процес у психіатрії та наркології;
- вести спостереження за пацієнтом та оцінювати його результати;
- володіти технікою медсестринських маніпуляцій;
- надавати долікарську допомогу;
- демонстрування вміння спілкуватися з колегами, пацієнтами та їх родичами з урахуванням їх психологічних особливостей, сприяти створенню здорового психологічного клімату у медичному середовищі;
- освоїти психологічні техніки управління стресом та навички психологічного відновлення;
- використовувати засоби психогігієни, психопрофілактики та основних методів психотерапії у медичній практиці;
- контролювати лікувально-охоронний і санітарно-протиепідемічний

	<p>режим у структурних підрозділах медичних закладів охорони здоров'я (ЗОЗ);</p> <ul style="list-style-type: none"> – асистувати лікареві під час виконання складних обстежень та лікувальних процедур; – надавати екстрену допомогу при гострих станах патології психічної сфери; – володіти морально-деонтологічними принципами медичного фахівця; – документувати всі етапи медсестринського процесу.
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПРН01. Проводити медсестринське суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані.</p> <p>ПРН02. Проводити медсестринську діагностику: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта.</p> <p>ПРН03. Планувати медсестринські втручання та реалізовувати їх.</p> <p>ПРН04. Здійснювати контроль за роботою молодшого медичного персоналу та станом інвентарю.</p> <p>ПРН05. Контролювати виконання правил внутрішнього розпорядку персоналом та пацієнтами з дотримання заходів санітарно-гігієнічного режиму в палатах та медичних кабінетах.</p> <p>ПРН06. Здійснювати медсестринське адміністрування.</p> <p>ПРН09. Виконувати медичні маніпуляції з метою забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму.</p> <p>ПРН10. Належно виконувати медичні маніпуляції з метою забезпечення особистої гігієни пацієнта.</p> <p>ПРН11. Виконувати найпростіші методи фізіотерапії.</p> <p>ПРН12. Координувати дії за допомогою поєднання декількох навичок для забезпечення харчування пацієнта.</p> <p>ПРН13. Належно виконувати медичні маніпуляції з метою проведення заходів щодо стабілізації функціонального стану організму.</p> <p>ПРН14. Виписувати, зберігати та застосувати фармакологічні засоби.</p> <p>ПРН15. Вміти підготувати пацієнта, здійснити забір і скерування біологічного матеріалу на лабораторне та інструментальне дослідження.</p> <p>ПРН16. Надавати екстрену долікарську медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану.</p> <p>ПРН17. Здатність до точності при здійсненні взаємозалежних медсестринських функцій.</p> <p>ПРН18. Планувати і проводити профілактичні та протиепідемічні заходи щодо інфекційних хвороб.</p> <p>ПРН19. Організовувати та проводити навчання пацієнтів та членів їхніх родин з медичних питань.</p> <p>ПРН20. Проводити медико-гігієнічну пропаганду.</p> <p>РН21. Належно вести відповідну медичну документацію.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>Дотримання принципів академічної доброчесності</p> <p>Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей. Під час виконання письмових контрольних робіт, модульних контрольних, тестування, підготовки до відповіді на екзамені користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p>Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології</p> <p>Під час занять здобувачі освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Академії. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами.</p>

Відвідування занять

Студенти повинні відвідувати усі лекції, практичні заняття курсу та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.

Політика дедлайну

Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання усіх видів робіт.

Порядок відпрацювання пропущених занять

Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається згідно з графіком відпрацювань та консультацій. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини може проводитися також улюбий зручний час для викладача. Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Академії, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.

СТРУКТУРА КУРСУ**ТЕМИ ЛЕКЦІЙ**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Предмет і завдання психіатрії. Зв'язок психіатрії з іншими розділами медицини. Найважливіші етапи розвитку психіатрії. Особливості структури психіатричної лікарні й диспансеру	2
2.	Загальна психопатологія. Основні симптоми та синдроми порушення психіки	2
3.	Розлади психіки та поведінки в Міжнародній класифікації хвороб-10	2
4.	Організація психіатричної та наркологічної служби. Здійснення медсестринського процесу в психіатрії та наркології	2
5.	Основні принципи лікування психічних та наркологічних захворювань. Психотерапія, психогігієна, психопрофілактика. Гендерні та вікові відмінності психічних розладів	2
6.	Стандарти догляду медичної сестри за пацієнтами з психічними розладами	2
Разом:		12

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Психіатрія як наука. Предмет її вивчення. Позалікарняна психіатрична допомога. Робота психіатричного кабінету психоневрологічного диспансеру	4
2.	Особливості роботи медичної сестри в психіатричних та наркологічних закладах	4
3.	Класифікація та типи перебігу психічних розладів. Методи обстеження пацієнтів з психічними розладами	4
4.	Планування медсестринських втручань при психіатричній патології	4
5.	Профілактика екстремальних і кризових ситуацій. Дії медичної сестри. Психоемоційна саморегуляція	4
6.	Проблеми пацієнтів з хімічними залежностями. Клінічні прояви та лікувальні аспекти залежності від алкоголю та психоактивних речовин (ПАР). Роль сестри медичної у спостереженні за пацієнтами та профілактиці залежностей. Прогноз. Експертиза	4
7.	Модульний контроль I. Загальна та спеціальна психіатрія та наркологія	4
Разом:		28

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Тема	Кількість годин
-------	------	-----------------

1	Законодавство в психіатрії. Умови та порядок надання психіатричної допомоги	4
2.	Етичні норми і деонтологія в психіатрії. <i>Реферат «Гуманізація психіатричної допомоги в Україні»</i>	4
3.	Види та способи ведення бесід з пацієнтами в психіатричній практиці (<i>прослухати вебінар фахівців з заданої теми, написати коротке повідомлення, дискусія в чаті з однокурсниками, надати звіт за скріншотом</i>)	4
4.	Особливості надання інформації про пацієнта лікарю, іншим спеціалістам, рідним і близьким. Юридичні та деонтологічні аспекти	4
5.	Основні групи препаратів, що застосовуються в психіатрії та наркології.	4
6.	Особливості застосування медикаментів. Відповідальність медичної сестри. Юридичний аспект обліку лікарських засобів	4
7.	Створення терапевтичного середовища та мікроклімату в психіатричному відділенні (<i>творча робота «Проектна заявка для донорської організації»</i>)	4
8.	Види немедикаментозного лікування, що можуть здійснювати медичні сестри: психотерапія, креативна, музична, соціальна, поведінкова терапія, психодрама тощо (<i>створити презентацію</i>)	4
9.	Оптимізація надання фахової допомоги пацієнтам - мультидисциплінарні команди в структурі закладів охорони здоров'я (<i>створити презентацію</i>)	4
10.	Супровід пацієнтів. Нагляд поза межами стаціонару. Робота з відвідувачами. Регламентування візитів. Переведення хворих в інші відділення чи лікарні. Виписка з лікарні. Особисті речі хворого. Їх зберігання та огляд	4
11.	Соціальна допомога пацієнтам з психічними розладами. Опікунство. Працевлаштування. Підхід до сімейних взаємовідносин (<i>прослухати вебінар фахівців з заданої теми, написати реферат</i>)	4
12.	Психологічні особливості явища співзалежності (<i>написати реферат</i>)	4
13	Підготовка до модульного контролю 1	2
	Разом:	50

Література для вивчення дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психіатрія і наркологія: підручник/за ред. В.Л. Гавенка, В.С. Бітенського. – К.: Медицина, 2015.– 512 с. 2. Психіатрія і наркологія: підручник/за ред. О.К. Напрєєнка. – К.: Медицина, 2015. – 424 с. 3. Погорєлов І.І. Психіатрія і наркологія: підручник. – К.: Медицина, 2015. – 320 с. 4. Погорєлов І.І. Медсестринство в психіатрії і наркології : підручник. – К.: Медицина, 2012. – 352 с. 5. Медсестринство в психіатрії/ За ред. О.С. Чабана. – Тернопіль: Укрмедкнига 2001. – 264 с. 6. Гавенко В.Л., Самардакова Г.О., Бачериков М.Є. Психіатрія і наркологія. – К.: Здоров'я, 1993. – 192 с.
Поточний та підсумковий контроль	<p>Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті з обов'язковим виставленням оцінки.</p> <p>Підсумковий контроль проводиться у вигляді диференційного заліку, який виставляється на основі поточних оцінок і оцінок модульного контролю. В кінці вивчення дисципліни студенти пишуть модульний контроль, який складається з 30 тестових завдань.</p>
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Лекції, практичні заняття, самостійна робота студента, консультації.</p> <p>Лекції проводяться з використанням мультимедійних презентацій.</p> <p>Практичні заняття проводяться з використанням методичних рекомендацій, ламінованих міні-таблиць, мультимедійних презентацій.</p> <p>Самостійна позааудиторна робота студентів забезпечується методичними рекомендаціями до її виконання.</p> <p>У разі роботи в дистанційному режимі використовуватиметься віртуальне</p>

навчальне середовище MOODLE.
Лекції та практичні заняття будуть проводитися за допомогою програм електронної комунікації MOODLE.
Поточна комунікація з викладачем буде здійснюватися в соціальних мережах Viber, WhatsApp (за вибором академічної групи).

Необхідне обладнання

У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання кожного студента до навчального середовища MOODLE.
У режимі дистанційного навчання під час карантину вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного студента до програм MOODLE (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.

Критерії оцінювання

Схема нарахування та розподіл балів

Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО	ECTS	За національною шкалою
Модуль 1									
T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО				
4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре

T₁ – T_n – теми занять до модульного контролю 1;
САП – середнє арифметичне усіх позитивних оцінок в національній шкалі, яке переводиться у 100 – бальну шкалу;
МК модульний контроль;
МО (модульна оцінка) – середнє арифметичне САП та МК;
СМО (семестрова модульна оцінка) – це середньоарифметична МО;
ПМО (підсумкова модульна оцінка) – виставляється в кінці вивчення дисципліни за 100 – бальною, національною шкалою та ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A
80-89	добре	B
70-79	добре	C
60-69	задовільно	D
51-59	задовільно	E
35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F

Питання до підсумкового контролю

1. Предмет і завдання дисципліни «Медсестринство в психіатрії та наркології».
2. Загальні відомості про етіологію, патогенез і класифікації психічних хвороб.
3. Відмінності між промоцією здоров'я та профілактикою хвороб.
4. Організація психіатричної допомоги в Україні.
5. Вплив соціально - психологічних факторів на психічне здоров'я.
6. Основні психічні процеси, їхні характеристика.
7. Класифікація, типи перебігу психічних розладів.
8. Чинники, що обумовлюють здоров'я.
9. Класифікація екологічних чинників, що зумовлюють психічні розлади.
10. Психічне здоров'я і вивчення впливу психіки на тіло.
11. Особливості застосування методів фізичного обмеження та ізоляції під час надання невідкладної допомоги.
12. Невідкладна допомога хворим на розлади психіки та поведінки. Стани гострого психомоторного збудження.
13. Невідкладна допомога хворим на розлади психіки і поведінки. Суїцидальна поведінка.
14. Невідкладна допомога хворим на розлади психіки і поведінки.

- Шизофренія, шизотипові та маячні розлади.
15. Невідкладна допомога хворим на розлади психіки і поведінки. Розлади настрою (афективні).
 16. Невідкладна допомога хворим на розлади психіки і поведінки. Злоякісний нейрорептичний та серотоніновий синдром.
 17. Невідкладна допомога хворим з епілептичним статусом.
 18. Невідкладна допомога хворим при відмові від прийому їжі.
 19. Невідкладна допомога хворим з симптоматичними психозами.
 20. Невідкладна допомога хворим з розладами психіки і поведінки внаслідок психоактивних речовин.
 21. Психічні порушення при синдромі набутого імунodefіциту – ВІЛ/СНІДі.
 22. Значення активного рухового режиму для збереження здоров'я.
 23. Рівень життя як чинник здоров'я.
 24. Гіподинамія та її наслідки.
 25. Патогенез психічних розладів.
 26. Вплив фізичних чинників на психічне здоров'я.
 27. Хвороба як прояв психологічного захисту.
 28. Сімейні кризи.
 29. Моральні проблеми старіння. Вплив смерті близької людини на психологічне здоров'я родичів.
 30. Психологічна допомога клієнтам, які знаходяться в стані горювання.
 31. Стадії прийняття смертельної хвороби (за Елізабет Кюрбер-Росс).
 32. Типи депривації, госпіталізм.
 33. Критерії зрілої особистості.
 34. Позитивні та негативні риси особистості при старінні.
 35. Рівні психологічної допомоги особистості.
 36. Основні психологічні типи реагування пацієнта на свою хворобу.
 37. Причини невротичних, психосоматичних, та тих, які пов'язані зі стресом розладів, їх класифікація, клінічна картина.
 38. Вплив техногенних катастроф на психіку людини.
 39. Посттравматичний стресовий розлад.
 40. Екстремальні чинники та їхній вплив на психіку людини.
 41. Посттравматичний стресовий розлад. Принципи надання психологічної допомоги при ПТСР. Етапи надання психологічної допомоги при ПТСР.
 42. Фізичні навантаження як засіб боротьби зі стресом.
 43. Посттравматичне зростання.
 44. Стель життя і здоров'я.
 45. Методи психічної саморегуляції.
 46. Психодіагностика стану здоров'я особистості.
 47. Моделі формування мотивації до здорового способу життя.
 48. Тренінгові вправи з метою формування здорового способу життя.
 49. Стель життя та узалежнення.
 50. Психологічні особливості явища співзалежності.
 51. Основні поняття групи, колективу. Класифікація колективу.
 52. Види психологічної сумісності та атмосфери в колективі.
 53. Психологічне напруження в колективі, конфлікти.
 54. Чинники, які ініціюють виникання синдрому емоційного вигорання.
 55. Ознаки синдрому емоційного вигорання.
 56. Профілактика синдрому емоційного вигорання.
 57. Медична етика і деонтологія як чинники психічного здоров'я. Поняття про психогігієну.

Опитування

Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу